

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Izhaja vsak petek

Uredništvo:
Kopitarjeva ulica 6

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . K 2.—
četrletna . . . K 1.—

Posamezna številka
stane 10 vin.

Št. 21.

V Ljubljani, dne 21. maja 1915.

Leto VIII.

Nekaj misli.

Občni zbori so ogledalo vsake organizacije. V njih se zrcali uspeh ali neuspeh, pokaže se, kaj se je storilo in kaj bi bilo treba še narediti. Tudi na občnem zboru naše J. S. Z. se je marsikaj videlo. Razveseljiv je bil pogled na denarno stanje Zveze. In popolnoma pravilno je pisal člankar v zadnji številki »Naše Moči«, da je J. S. Z. v tem oziru še davno ni na višku. Ko mine vojska, se bodo stavile na J. S. Z. nove zahteve in prav je, da razmišljujemo že zdaj in pripravimo in ukrenemo vse potrebno. Na letošnjem občnem zboru in tudi v »Naši Moči« se je povdarjalo in pisalo o podporah o boleznih itd. Seveda je popolnoma pravilno in je tudi v smislu pravil, da se dajejo podpore. A v tem oziru bo treba velike previdnosti, da se ne oškoduje centrala. Pisec v zadnji »Naši Moči« piše tudi, da se bodo morali po vojski zvišati doneski. Brez dvoma, ako hočemo imeti organizacijo, ki bo kaj pomenila.

A nekaj drugega mi je pri tem prišlo na misel. J. S. Z. osnuj tudi nekako hranilnico, čebelico v širšem smislu, v katero bi vlagali člani mesečno ali tedensko svoje male prihranke. Te prihranke naj zbira centrala in jih naj nalaga v kakšni hranilnici, obresti naj obdrži centrala za odškodnino. Ko bi član prihranil 200 K mu jih vrne ali naloži v hranilnici na obresti. S tem bi se tudi navajalo člane k varčnosti in bi se tudi zmanjšale prošnje po izrednih podporah. Ta čebelica bi pa bila morebiti tu, di podlaga za Delavsko hranilnico, o kateri je bilo že enkrat govora, pa je padla v vodo. Toliko o tem.

Druga misel pa je ta, namreč organizacija naše delavske mladine. Po ljubljanskih tovarnah je veliko mladih fantov od 14. do 16. leta, ki so popolnoma prepuščeni samim sebi. Mislim, da ima tukaj J. S. Z. sveto dolžnost, da se zavzame za te mladostne delavce, jih organizira in vzgoji sama zase. Oni, ki je sestavljal poslovnik J. S. Z. je tudi mislil na to, ker določa, da plačujejo po 20 vinarjev na teden in imajo vse pravice članov. A še bolje bo, če se za mladino sestavi poseben poslovnik in se organizira mladostne delavce popolnoma samostojno, seveda v okviru J.

S. Z. To bo potrebno zato, ker se mora mladina zaposlovati. Mladost pač mora imeti vedno kaj opraviti. Za vzorec bo mogoče služila pri tem delu J. S. Z. dunajska Christl. Arbeiterjugend, katera že nekaj let deluje med delavsko mladino na Dunaju. Ako se ne bo tukaj kaj storilo, nas bo prehitel nasprotnik in potem pač ne pomaga več nobeno zdihovanje. Toliko torej v premislek.

J. R.

× × ×

—o—jev poziv v zadnji številki je torej zadel v živo. J. R., ki nam je doposlal prejšnji članek, je razborit naš delavec, ki je že delal veliko v organizaciji, ki je naročnik našega lista odkar je pričel izhajati in ki je tudi član J. S. Z. ves čas njenega obstoja. Zelo veselo je, ker tudi iz njegovega članka odseva duh varčevanja. Nadalje razpravlja o vprašanju Čebelice, o varčevanju. Misel, ki jo je tu izrazil J. R., je res zelo priporočljiva. Mogoče je pač, da bi se ta misel vsaj v starejših skupinah in plačilnicah že med vojsko izvedla. Ne povsod, le tam, kjer so dani pogoji za to, da se tudi knjigovodstvo združeno z uvedbo Čebelice more res vzorno voditi. Stvar načelstva J. S. Z. je pa, da določi, kako naj bi Čebelice J. S. Z. poslovale. Čebelice same kot take v izobraževalni organizaciji S. K. S. Z. niso nove. Njih ustanovitelj tov. Josip Sedmak, dolgoletni blagajnik S. K. S. Z. jim je izdelal vzoren zelo preprost poslovnik. Navezane so pa bile na krajne hranilnice in posojilnice glede na nalaganje denarja. Kako da zdaj stoje, mi ni znano, ker odkar je odšel prejšnji I. podpredsednik S. K. S. Z. č. g. Luka Smolnikar iz Ljubljane, ni izšel več statistični pregled o poslovanju S. K. S. Z., kakor tudi ni izšel koledarček S. K. S. Z., ki ga je zelo škoda. J. R. sodi, naj bi si centrala pridržala vse obresti naloženega denarja, a to bi ne bilo potrebno. S 3 odstotki in morebiti še nekoliko več bi se pač lahko varčevalcem njih vloge obrestovale. Če J. S. Z. sama kot taka nekaj pridobi, zelo prav, saj denarja potrebuje. J. R. se je tudi spomnil na Delavsko hranilnico; ki smo jo pred leti snovali. Ustanovila seni, ker ni bilo ljudi, ki bi bili delali. Za tako posojilnico je treba ljudi, ki so večji hra-

nilničnega in posojilničnega poslovanja. Zdaj jih imamo. V pomlajenem načelstvu J. S. Z. samem imamo ljudi, novi načelnik je sam eden tistih, ki so tudi strokovnjaki na polju zadružništva. Čez noč ali z glavo skozi zid ne kaže delati, a hitro se le lahko glede na Čebelico kaj stori zato, ker se načelstvo J. S. Z. lahko posluži preizkušenega poslovnika S. K. S. Z., ki se bo moral pač prikrojiti razmeram in potrebam J. S. Z. Če se sčasoma pokaže potreba Osrednje delavske hranilnice in posojilnice s podružnicami v okviru J. S. Z., zakaj bi ne veljalo poizkusiti in to tembolj, ker bi denarna varčevalna delavska zadružna organizacija lahko financirala in kontrolirala prepotrebne delavske konsumne in stavbene zadruge. Delavska stvar bi na ugledu le pridobila, ker kdor kaj ima, ta tudi nekaj pomeni. Seveda, in to je neobhodno potrebno, vse nove organizacije bi morale podpirati tudi politično našo delavsko organizacijo, ki ni potrebna samo slovensko krščansko socialnemu delavstvu, marveč tudi S. L. S., ki potrebuje, da jo skrajno njeno levo krilo vedno dreza. Načela naše stranke so krasna, se tudi drže, a prav n. pr. ni, da že mesece in mesece ni zboroval izvršilni odbor S. L. S., o vodstvu pa niti ne vemo, če še obstoja ali ne, dasi so zdaj taki časi, da bi moral izvršilni odbor stranke permanentno zborovati.

× × ×

Da ne bo kdo napačno sodil, povem, da znamenje —o— ni šifra našega urednika, poslanca Gostinčarja, marveč nekega drugega sotrudnika našega delavskega glasila. Zdaj pa nazaj k dopisniku J. R. o organizaciji mladine po J. S. Z. To je stvar, ki jo že zdaj med vojsko lahko centrala izvede. Poseben odsek naj bi se v J. S. Z. namenjen mladini ustanovil vsaj za Ljubljano. V mladinski organizaciji izkušenih odbornikov in odbornic sedi v novem odboru veliko; novi načelnik dr. Jakob Mohorič je sam med njimi. Poslovnik naj bi ne obsegal samo suhih strokovnih stvari, marveč tudi določila o priredbi veselice in gledaliških predstav. J. S. Z. si mora organizirati naraščaj in delati na to, da pritegne kolikor mogoče velike plasti v svoje okrilje.

—o—

Glasičnik

Avstrijske kršćanske tobačne delavske zveze.

Nekaj posebnega o Binkošnih v Ljubljani. Kinematografsko gledališče »Kino Central« v deželni gledališču ima za soboto, 22., za nedeljo, 23., in ponedeljek, 24. t. m., zopet bogat, izvanreden spored. Ravnateljstvo se je potrudilo, da nudi občinstvu med prazniki nekaj posebnega. Spored je primeren tudi za mladino in obsega veliko dramo, tri komične točke, dalje naravne posnetke in velezanimive posnetke z avstrijskih in nemških bojišč. **O binkošnih praznikih** bodo predstave ob pol 11. uri dopoldne, ob 3., 5. uri popoldne, ob 6., pol 8. in 9. uri zvečer. Vsak torek in vsak petek nov spored. Oglejte si te predstave! Več z lepakovi na ljubljanskih vogalih.

Radovednež.

Če se izprehajam po Ljubljani, zdaj v časih svetovne vojske, vidim tisto sliko, kakor včasih. Na zunaj ti bela Ljubljana ne kaže nič posebnega; saj tisti tuji obrazi in noše, ki jih srečaš včasih v mestu, ne vzbujajo take pozornosti, ker Istriani, Furlani, Tržičani in Goričani so bili pač že tudi prej vajeni. Pač, med ženskim svetom vidiš veliko črnih oblek in črnih klobukov ali pa črnih rut. Ako poznaš ljudi, opaziš na velikih nežnih obrazih poteze, ne vem, kako bi jim rekel, hipne, ki ti izdajajo, da ta nežna, navadno na zunaj vesela bitja, nosijo veliko pezo gorja in žalosti. Saj skoraj ni rodbine, ki bi ne bila poslala moža, brata ali kakega drugega ljubljene bitja na boj junaške krvi. Te črne obleke ti kažejo, eden najbližnjih ženskemu srcu počiva pod zeleno rušo, kje, kdo ve. Ni se mu izpolnila vroča želja,

da v zemlji domači mu truplo leži. Kaj se godi v stanovanjih drugih, ne vem; pač jokajo zapuščene žene, plačejo otroci, bratje in sestre tistih, katerih dragcev ni doma. Nič čudnega! Vojska je nekaj strašnega. Domači nikdar ne znajo, ali njih ljubčki še žive, ali so bolni, ali so ujeti, ali so ranjeni.

V cerkvah? Polne so. Navada je že, da naleti v cerkvah več ženskega kakor moškega sveta. Tudi zdaj je tako, ampak v Ljubljani si le videl pred vojsko primeroma več moških prej kot zdaj. Zdaj pa vidiš stare moše, mladih pač bore malo in med verniki vidiš ob gotovih svetih mašah in pobožnostih moše in fante v vojaških oblekah. Veliko jih vidiš. Še več bi jih, če bi vojska ne zahtevala, da morajo uriti pod zastave časti pozvane moše in fante črnovojniko tudi ob Gospodovih dneh.

V gostilnah! Jih ne pohajam veliko, eni pravijo, da premalokrat, morebiti je še tisto malokrat preveč. Gostilne so se zelo, zelo izpremenile. Izbiral in mrmral si še nedavno, ko ti je postavila pred te natakariča velike zemlje in panclje, med »kifelci« in »solčtanglici«, med kosci belega in črnega in navadnega in mlečnega in z makom potresenega kruha si lahko izbiral. Cena je bila enaka: dva krajcarja, oprost, Ljubljani smo zelo konservativni, 4 helarje (vinarji ali pa stotinke se tudi pravi, kaj je prav, o tem naj se prepirajo zavistni slovničarji in koreninotrepci, jih je še dosti in imajo čas) si plačeval končno za kos. Če si jih več snedel, bolj prijazna je bila natakariča s teboj, gospod »birt« so se približali ali prihiteli »mama« gospa gostilničarka iz kuhinje, da se poklonijo dobremu gostu. Zdaj! Hudirja, popir od rotovške komisije moraš prinesiti s seboj v gostilno ali pa v kavarno, da ti sploh da natakariča nekaj, kar niti po nekdanjem 14dnevem kruhu ne diši

ne. Če nimaš popirja s seboj, krušne nakaznice pravijo tem cegelcom, moraš pa vampe jesti zjutraj brez kruha. Ljubljanski okoličani se najbolj jeze, ker ne dobe v gostilnah več kruha. Krušne nakaznice dobimo namreč le Ljubljani, ki moramo ponižno liki berači ob petkih hoditi po nje, kakor da bi ne bilo v Ljubljani pošte in veliko mestnih slug ob takrat, ko so podražavili policijo in vseh mestnih policistov država ni hotela prevzeti, ki bi jih lahko dostavljali hišnim gospodarjem. Delavka in delavec ravno pri iskanju teh krušnih kart izgubi na svojem prostem času in še pozabi, da se morajo karte samo v petkih iskati, pa za drag denar ne dobi ne kruha in moke v Ljubljani. Ko sem čital ne samo v ljubljanskih, marveč tudi v drugih listih pouke o krušnih nakaznicah, in ko sem jih dobil, me je pa obšla poredna misel, koliko moke in žita bi se bilo lahko s tistim denarjem kupilo, dokler nam še ni Anglež napovedal vojske. Čez Ogrce ne zabavljam, dasi uživamo njih slabo koruzno moko, oni pa še zdaj jedo bel, lep okusen kruh in zemlje, ki jih nismo znali ceniti, dokler smo jih imeli. Če si bil lačen, deset krajcarjev te je stala klobasa, dva krajcarja pa zemlja in nasitil si se. Klobasa na stane zdaj najmanjša menda že 30 krajcarjev, zemlje pa še ne dobiš ne. Komur se po žemljah preveč toži, se vozi z dolensko železnico v Karlovec na Hrvaško, samo vožna je prebita dolga in nerodno vpeljana, da skoraj prideš prej iz Ljubljane preko Dunaja v Ljubljano nazaj, kakor če se pelješ v Karlovec in nazaj, ampak na Dunaju tudi ne dobiš zemlje, in zato je Karlovec Ljubljani imenitnejši zdaj, kakor Dunaj. Koliko v sedanjih časih trpi delavstvo, to ve tisti, ki živi med delavstvom. Smehljalo se mi je lice, a krčilo gnjeva srce, ko so mi pripovedovale tobačne delavke, kako s kruš-

Agata.

Agata je stara šele 18 let, a zrelejša je, kakor bi kdo sodil po njenih letih. Vihar je že občutila mlada cvetka, ki je razcvetela hitro, ne da bi bila poznala poletnega solnca in poletne vročine.

Stala je ob oknu in gledala v park, kjer je odletavalo listje od visokih, krasnih, starih bukev. Zlatorumena zgleda paša in pota, zlatorumeno je listje; rdečkasti solnčni žar sije na nje in čara iz krasne jesenske barve.

Oči mlade grofice so solzne. Mladaj nena za vse lepo tako sprejemljiva duša čuti nepopisno bolelost, a ne more čutiti in občudovati lepoto narave. Njena mati, grofica Werden, zelo duhovita in nagla ženska je živela zelo nesrečno z nekoliko omejenim svojim možem, ki se je v prvi vrsti zanimal za lepe konje, za kvartanje in za gledališča bolj slabe vrste. Agata je bila edina hčerka tega zakona. Ženina s prvotno toplo čutečo dušo in z bogato domišljijo bi bila lahko našla delokrog svoj duši. Silovite zavore so to ovirale; predvsem samoljubnost, hlepenje po uživanju, četudi v takozvani finejši obliki, pomanjkanje

globljega verskega čuta je to preprečilo. Iskala je sreče in zadovoljnosti v tisočeri in tisočeri obveznostih družbe.

Nekega dne je grofica odpotovala brez moža, brez otroka in brez svoje strežnice — po boljšem ženskem svetu obožavani prvi goslar je odpotoval z njo. Oče kolne, hči je ogorčena in utopi svoje otročje čuvstvo v jezo in v sovraštvo. Oče je odpotoval, da se potolaži, kakor je rekel, za več časa v severne dežele, vzgojiteljica, dobrovoljna starejša ženska, je odpotovala z deklico ob Vzvodno morje v toplice, o katerih se je znalo, da ne bo nobenega iz takozvane boljše družbe tam.

Grad, park in posestvo je medtem našlo kupca. Rodbina se je še enkrat vrnila v staro bivališče, da vodi selitev v mesto.

× × ×

Negosta megla pokriva Savo; vlažno, mrzlo, zoperno vreme.

»Ni li neprijazno, gospica Edit?«
Gospica Edit, Angležinja, gleda smehljaje na svojo varovanko.

»Ne, skrbno dete.«

Mlada deklica prime spremjevalko

pod pazduho, rekoč:

»Če bi ne imela Vas, bi čutila liki veja brez listja.«

»Saj je veliko ljudi, ki Vas ljubijo?«

»Mene ljubijo? No, takorekoč, ker se jim smilim sirota, ki zopet nisem sirota, uboga kakor sem! Kako sem nesrečna in kako mi puste v družbi čutiti, da sem hči matere, ki je pozabila svojo dolžnost!«

Angležinja vzdihne in molči.

»Vidite,« pravi deklica, »Vi molčite ker mi morate pritrjevati.«

»Jaz«, stara gospica globoko vzdihne, težko ji gre iz ust, o čemer ni v svoji notranjosti prepričana, — sodim le, da ima vsak človek svoje izkušnje in da sodi Bog!«

Nekaj časa korakata molče. Obe mislita na grdo, obe preveča čut popolne nemožnosti, da se more kaj izpremeniti in kaj prečrtati.

Angležinja nežno pogleda mlado deklico in ji pravi:

»Me li boste vedno rada imela, Agata?«

»Da, ljuba gospica, vedno.«

»A tega ne smete tako javno kazati.«

nimi kartami beračijo za moko in da moka, ko vidijo, da prihajajo delavke po njo, pred njimi zapirajo vrata, češ, da moka nimajo. Ampak zopet ne zabavljam. Delavci! Delavke! Saj imate svoje Prvo ljubljansko delavsko konzumno društvo. Preskrbelo je svojim članom moko. Čim več Vas pristopi, tim močnejše bo.

Te dni srečam na mestnih ulicah dolgo vrsto vozov. Ljudje se ozirajo na nje, nekoliko prestrašeno se ustavijo in šepetajo: ranjence vozijo. Ranjencev smo se navadili. Po izbruhu vojske je bilo to drugače. Komaj so se odpeljali iz Ljubljane naši domači polki in bataljoni, se je polastilo Ljubljancem nekako mrzlično čuvstvo usmiljenja, združeno z radodarnostjo. Vse je drlo pred glavni kolodvor, Ljubljanci seveda še vedno pravimo južni kolodvor ali kar po starem »zidpon«, ranjencev čakati. Več ljudi se je izprehajalo po tisti strašno zanemarjeni Cesti na južni kolodvor, kakor po Lattermanovem drevoredu. Ranjencev sicer ni bilo, dasi se je že seveda vedelo med občinstvom »natančno«, ob tej uri in ob tej minuti se morajo pripeljati. Portirji so bili takrat najimenitnejše osebe v Ljubljani, nihče se ni zmenil za nekega visokega generala, ki je izstopil iz večernega brzovlaka. In ko so neko nedeljo res pripeljali ranjence, nadrevilo se ti je, da nisi vedel kdaj, toliko ljudi, da je morala delati red in napraviti špalir črna vojska. Zdaj smo se že tako navadili vojske, da gre življenje mirno svojo pot naprej, kadar pripeljejo ranjence v Ljubljano.

Nekaj sličic podam, da se ne pozabi, kako da živimo zdaj v tej svetovni vojski Ljubljanci.

Slovenski železničar.

Krščanski poslanci in železničarji. Krščanskosocialni državnozborni klub, ki je zadnje čase že večkrat na meročajnih mestih posredoval v prilog železničarjev, je odposlal poslanca dr. Mataja in Spalovskyja k železniškemu ministru baronu Forsterju z nalogo, da vrhovnemu šefu avstrijskih državnih železnic obrazloži sedanji položaj železničarjev. Poslanca sta predložila ministru obširno spomenico, katero je sestavil izvršilni odbor krščanskih železničarjev in v kateri je jasno povedano, da so med drugimi tudi železničarji po sedanji draginji, ki jo je povzročila vojska, neprimerno hudo prizadeti. Železniško ministrstvo je s hvalevredno odredbo sicer že meseca aprila napovedalo akcijo v svrhu omilenja najboljše trdot, toda obljubljeni ukrepi so preozko začrtani, da bi se jim mogel pripisovati kak uspeh. Krščanskosocialni železničarji se torej zaupljivo obračajo do gospoda ministra s tako nujno, kakor tudi utemeljeno prošnjo, da blagovoli isti upoštevati dejstvo, da z rednimi dohodki ni mogoče več izhajati ter dovoliti za čas vojske in tako dolgo, dokler se cene življenjskim potrebščinam ne povrnejo nazaj v normalne mere, redne in primerne mesečne doklade, pri čemur se pa naj ne pre-

zre nižjih in najpotrebnejših slojev. V rajonu dunajskega policijskega ravateljstva so take doklade že dovoljene, in ker so pa življenjske razmere povsod enako kritične, naj se iztegne roka države dobrodejno še na druge proge državnih železnic preko cele monarhije. Ekselencija je prošnjo blagodušno prevzel in ko sta mu poslanca posamezne točke iste še posebno obrazložila in utemeljila, je minister v obširnem odgovoru pojasnil, kake so načrti v namen vsaj delnega ublaženja neznosne draginje, po kateri so splošno vsi in v polnem obsegu priznani nižji uslužbenci in delavci pa najbolj prizadeti. Dostavil pa je, da hoče ministrstvo pred nadaljnimi ukrepi videti uspehe dosedanjih odredb v tem oziru. Končno sta poslanca še opozorila ministra na nekatere pomanjkljivosti dosedanjih pomožnih akcij prav v smislu naloge, ki sta jo dobila od imenovanega izvršilnega odbora krščanskih železničarjev ter prosila za zboljšave. (Zgoraj imenovana poslanca dr. Mataja in Spalovsky, posebno pa slednji, sta tista dva moža, nad katerima glasilo Prometne zveze vpije, da naj pustita železničarje lepo pri miru. Ljubosumnost Prometne zveze je nam nejasna, ker smatramo le onega za pravega prijatelja železničarjev, ki zanje res kaj stori. Op. ur.)

Zavarovanje delavcev in nastavlencev v Nemčiji med vojsko. Ob izbruhu sedanje vojske je bilo v Nemčiji od vsega prebivalstva zavarovanih: okroglo 18 milijonov proti bolezni, 25 milijonov proti nezgodam in kakih 16 milijonov proti oslavljenju in starosti. Dnevne potrebščine vseh teh zavarovalnic so dosegale dnevnih 2½ milijona mark. Prav posebnega pomena so te delavske zavarovalnice za one, ki so se udeleževali bojevanja z orožjem in pridejo domu kot nesposobni za kako drugo delo v polnem obsegu. Vojni udeleženec, ki je bil neposredno pred vpoklicem najmanj šest tednov ali pa v predidčem letu šest mesecev član bolniške blagajne, ima pravico do bolniške podpore, ako pred potekom treh tednov od časa vpoklica oboli ali če je bil ranjen, vseeno, čeprav ga morda vzdržuje in zdravi država. Pogoji je zgolj nastala nezmožnost za delo. Bolniško zavarovanje se v vojnem času lahko prostovoljno vzdržuje. V tem slučaju ima zavarovanec nepretrgoma pravico do bolniške podpore in tudi do posmrtnine. Postava z dne 4. avgusta 1914 določuje, da prostovoljnega članstva bolniških blagajn ne ovira bivanje v tujezemstvu, če to zahtevajo vojnosluzbne dolžnosti. Med vojsko počivajo tudi vsi karenčni roki. Člani, ki se povrnejo z bojne polja, smejo biti še šest tednov po povratku prestovoljni člani. Vse tozadevne odredbe so veljavne tudi za pripadnike avstro-ogrske armade. Podpore ženam bojevnikov v slučaju poroda urejajo razglasi zveznega sveta z dne 3. decembra 1914 in 28. januarja 1915 in za katere je pogoj, da so bili njih možje po zgoraj predpisanih čakalnih dobah že upravičeni člani. Podpore znašajo: Prispevek do 10 mark za babiško ali zdravniško pomoč za čas

nosečnosti, 25 mark porodnine, 1 marko na dan skozi osem tednov ter za preskrbo otroka dnevno 50 fenigov skozi 12 tednov. Ako je taka žena sama članica bolniške blagajne, odpade pogoj članstva njenega moža ter je deležna podpor v isti višini, ki odgovarja njeni plačilni stopnji. — V zavarovalnico proti invalidnosti vojnih udeležencev ter njih vdov in sirot med vojnim stanjem ni plačevati nikakih prispevkov, vseeno pa se všteta čas, dokler je bil član pod zastavo v zavarovalno dobo, in sicer po drugi plačilni stopnji. Zostali padlih vojakov imajo pravico do stalnih rent, ako je bil prisiljen zavarovanec že 200, prostovoljni pa že 500 tednov član. Vsprejem v zdravilišča in okrevališča je le prve tedne vojske nekoliko omejen, se pa v poznejšem poteku bojev vrši v polnem obsegu. — Z obširnimi — reči moramo zelo udobnimi — določili je opremljeno zavarovanje nameščencev, tako glede članskih dolžnosti zavarovancev, kakor tudi glede njih pravic, ki oboje zadevajo tudi žene in otroke, vdove in sirote vojnočih se očetov in za domovino padlih junakov. — Izvzemši bolniške blagajne so vse druge tu navedene dobrote za avstrijsko delavstvo še zelo visoko višee grozdje, ki pa bo prej ali slej tudi dosegljivo. Da to dosežemo, je treba le močne edinosti med nami samimi.

Priljubljena

je lepota, ki je za vsako ženo sredstvo, da si pridobi v družabnem življenju, v družini in v svetu veljavo. Lepoto obrzva, vratu in rok doseže vsaka žena z uporabo Fellerjeve „Elsa“-pomade za obraz in varstvo kože. Ona odstrani pege, madeže, nečistočo, sojeda, mozolčke, napravi kožo mehko, nežno in rožnato ter jo rabi na tisoče žen z velikim uspehom. Uporabljati pa ne smemo nobenih škodljivih sredstev, temveč naročajmo edino le pravo kožo varujočo „Elsa“-pomado, 1 lonček stane K 2.— kot priloge k zavoju z lonček K 5.— poštnine pristo. Ravnotako priljubljeno je Fellerjevo boraksovo milo (80 vin.) in Fellerjevo lilijno milo (K 1.—). Naroča se le pri E. V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 264 (Hrvaško).

Vojni dogodki

od 11. do 17. maja 1915.

Severno bojišče. Velika zmaga ob Dunajcu in zlasti tudi dejstvo, da so zavezniške čete to zmago nemudoma izkoristile in niso dale sovražniku časa, da bi se znova zbral in uredil, je omajalo rusko fronto od Bukovine do Pilice na južnem Poljskem. Na celi tej fronti so se Rusi umaknili daleč nazaj in v naših rokah je zopet cela zapadna in srednja ter južni del vzhodne Galicije. Naše čete stoje že na črti Sniatyn—Kolomeja (ob Prutu)—Nadworna—Stanislav—Stryj—Sambor—Dobromil—Przemysl—San, na južnem Poljskem pa prodirajo vzhodno od črte Klimontov (jugozapadno od Sandomira blizo gališke meje)—Kielce—Nowe Miasto (ob Pilici). Rusi se še vedno umikajo pred pritiskom zavezniških čet. Rusko prodiranje čez Dnjester proti Prutu so koroške in štajerske čete ustavile severno od Kolomeje. Od 2. do 12. maja so avstro-nemške čete v Galiciji ujele 143.500 Rusov in vplenile krog 100 topov in 350 strojnih pušk.

Nemško - ruska fronta. Nemci so uničili en ruski bataljon, ki je hotel prekoračiti Bzuro. — Pri Przanuszu, ob

Omulevu, pri Avgustovu in Kalvariji so Nemci odbili ruske napade. — Hudi boji so se vršili pri Šavlih, v Kurlandiji, kjer so Nemci 14. t. m. končno ustavili rusko prodiranje.

Boj za Carigrad se nadaljuje; zavezniki pa kljub vsem naporom in žrtvam ne pridejo naprej. Izkrane čete na Galipolju in maloazijski obali se komaj drže v svojih prvotnih postojankah. — Angleško oklopno križarko »Goliath« je 12. t. m. v Dardanelah torpediral turški torpedorušilec ter jo potopil. Več drugih zavezniških vojnih ladij so poškodovale krogle iz turških fortov. 11. t. m. je številno rusko vojno brodovje priplulo pred Bospor, da bi obstreljevalo tamkajšnje forte, toda Turki so poslali svojo križarko »Yaluz Sultan Selim«, ki je celo rusko brodovje zapodila in zasledovala noter do Sebastopola. Tako poroča turško uradno naznanilo.

Kolonije. Angleški general Botha je zasedel Windhuck v Nemški Južno-zapadni Afriki.

Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Jože Gostinčar. — Tisk Kat. Tiskarne.

Feller-jev dobrodišeči fluid iz rastlinskih esenc z znakom

je skoro že po celem svetu poznana kot bol lajšujoča, živce in mišice jačujoča domača zdravilo. Vprašajte zdravnika, ki vam bo potrdil, da isti zabranja revmatične in razne druge bolečine, ki so posledice prehlajenja, prepiha in vlage. Mnogi so se že prepričali, kako odlično vpliva pri vsakodnevnem umivanju in masiranju. Žal, da je na ponudbo mnogo ponaredb in manjvrednih izdelkov. Namen gornji sliki, ki kaže varstveno znakmo, je, da se cenj. občinstvo ve varovati. — Cena za 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic 6 K poštne prosto.

Najbolj učinkovite sestavine korenin od rabarbare, ki izvrstno pomagajo pri menjavanju snovi, so v Fellerjevih rabarbara-kroglicah z znakmo »Elza-kroglice« srečno združene z drugimi najboljšimi zdravilnimi snovmi, takim, ki pospešujejo prebavo, urejajo odvajanje in jačijo želodec. — 6 skatljic stane 4 krome 40 vin. poštne prosto. — Oba tu navedena izdelka naročajte pristna pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elza trg 264 (Hrvatska).

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta šte. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, kreplivo in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti oginjanju otrok in proti potenju nog, skatlica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde kože, steklenica 70 v.
»Sladin« za otroke, skatila 60 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec kreplivo sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstni pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krome 80 v.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izbor vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih roboev, ovratnikov, zavratulo, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

A. & E. SKABERNE, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta.

Priznana nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovjših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha.

Vedno sveže blago!

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pritličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4³/₄ 0/0

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženi 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohramnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.